

**Priloga:**

# **GRADIVO »VEŠ – NE VEŠ« ZA GASILCE PRIPRAVNIKE**

---

**Velja za kategorijo: GASILCI PRIPRAVNIKI**

**1. Kako je gasilstvo definirano skladno z Zakonom o gasilstvu ?**

- Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba (javna gasilska služba), katere trajno in nemoteno opravljanje zagotavljajo občine in država.
- Gasilstvo je humanitarna dejavnost, ki se opravlja v javnem interesu. Izvajanje gašenja, zaščite, reševanja in drugih operativnih nalog, ki jih izvaja gasilstvo ob nesrečah, je za prizadete in ogrožene praviloma brezplačno.

**2. Katere naloge ima poveljnik v gasilskem društvu?**

Poveljnik PGD skrbi za zakonito in strokovno delo gasilske enote.

**3. Kdo so člani operativne enote v PGD?**

To so člani gasilskega društva, ki izpolnjujejo z zakonom določene pogoje, so strokovno usposobljeni in imajo opravljen izpit za gasilca, zdravstveno in psihofizično sposobni, niso bili pravnomočno obsojeni, so stari od 18-63 let (moški) in 18 do 55 let (ženske) ter so vstopili v operativno enoto PGD.

**4. V katere tekmovalne kategorije so razvrščene tekmovalne enote?**

Pionirji, pionirke, mladinci, mladinke, člani A, članice A, člani B, članice B, starejši gasilci, starejše gasilke, poklicni gasilci A in poklicni gasilci B.

**5. Kaj je požarna ogroženost?**

Požarna ogroženost je potencialna nevarnost za izgubo življenja ali poškodbo oziroma materialno škodo ob požaru.

**6. Kaj je požarna varnost?**

Požarna varnost je varnost ljudi, živali in premoženja ob požaru.

**7. Kaj se ureja s požarnim redom?**

S požarnim redom se ureja organizacija varstva pred požarom, ukrepi varstva pred požarom, navodila za ukrepanje ob požaru, usposabljanje zaposlenih.

**8. Kaj je oksidacija?**

Oksidacija je proces spajanja snovi s kisikom, kjer se sprošča večja ali manjša količina toplote.

**9. Katere vrste oksidacije poznaš?**

Poznamo biološko oksidacijo, oksidacijo brez plamena in oksidacijo s plamenom oz. gorenje.

**10. Kaj je eksplozija?**

Zelo hitra oksidacija ali razpad, posledica česar je povišanje temperature ali tlaka oz. obeh hkrati.

**11. Kaj je eksplozivna zmes?**

Zmes vnetljivih plinov, par ali prahu z zrakom, v kateri se gorenje naglo širi in s tem izzove eksplozijo.

**12. Katere vrste samovžigov poznamo?**

Poznamo fizikalni samovžig, kemijski samovžig in biološki samovžig.

**13. Kako ogljikov monoksid vpliva na človekovo zdravje?**

Ogljikov monoksid izpodrine kisik iz krvi, ker se lažje veže na rdeča krvna telesa, zato človeško telo ostane brez kisika, ki je nujno potreben za življenje.

**14. Zakaj je prevelika količina ogljikovega dioksida za človeka nevarna?**

Ker pri 4 % vsebnosti v zraku povzroča glavobol, šumenje v ušesih in omotico, pri 8 do 10 % nezavest in pri 30 % smrt.

**15. Kaj storimo, če so se v prostoru nabrali hlapi in plini raznih vnetljivih tekočin?**

Prostor prezračimo, ne uporabljamo odprtega ognja, ne vklopimo električne napetost.

**16. Kaj je gorenje?**

Gorenje je kemijska reakcija, pri kateri se gorljiva snov spaja s kisikom, pri čemer nastajajo svetloba, toplota in negorljivi ostanki.

**17. Kateri pogoji morajo biti izpolnjeni za proces gorenja?**

Za proces gorenja morajo biti izpolnjeni trije pogoji – gorljiva snov, kisik in toplota.

**18. Kakšna je razlika med popolnim in nepopolnim gorenjem?**

Popolno gorenje je tisto gorenje, pri katerem so prisotne zadostne količine kisika; pri popolnem gorenju bi z analizo dima ugotovili, da je v njem prisoten samo CO<sub>2</sub> (ogljikov dioksid) in vodna para, pri nepopolnem gorenju ni prisotnega dovolj kisika, zato so v dimu poleg CO (ogljikovega monoksida) tudi drugi produkti – ostanki gorenja ali sežganine, ki imajo drugačno kemijsko sestavo, drugačna pa je tudi barva plamena in dima.

**19. Zaradi česa nastane požar na električnih napravah?**

Zaradi segrevanja vodnikov kot posledice preobremenitve, slabe in dotrajane izolacije vodnikov, kratkega stika, statične elektrike.

**20. Kaj razumemo pod izrazom udar električnega toka?**

Udar električnega toka je vpliv prehoda električnega toka skozi človeško telo, posledice česar so poškodbe ali celo smrt.

**21. Kateri so kemični vzroki za nastanek požarov?**

Samovžig, eksotermna reakcija, druge oblike kemične energije.

**22. Kakšen pojav gorenja se pojavlja pri požaru razreda A? Kaj gori in s čim jih gasimo?**

Pojavlja se žar ali žar in plamen. Gori trdne snovi (les, papir plastične mase, premog, volna ...). Gasimo z vodo, prahom in peno.

**23. Kakšen pojav gorenja se pojavlja pri požaru razreda B? Kaj gori in s čim jih gasimo?**

Gori s plamenom. To so vnetljive tekočine (bencin, laki, smole, alkohol, olja ...). Gasimo s peno, prahom, ogljikovim dioksidom.

**24. Katere vrste napadov pri gašenju požarov na objektu poznamo?**

Poznamo notranji napad, zunanji napad, sestavljen napad, čelni napad, napad z obkrožanjem.

**25. Kaj zajema intervencijska pripravljenost?**

Zajema nenehno urjenje gasilcev in reševalcev, njihovo psihofizično pripravljenost in vzdrževanje opreme v uporabnem stanju ter spremljanje varnostnih razmer.

**26. Naštej faze intervencije?**

- priprava za izvedbo intervencije;
- aktivnosti v zvezi z odhodom na intervencijo;
- izvajanje intervencije;
- zaključek intervencije.

**27. Kaj je taktika gašenja požarov?**

Taktika gašenja požarov je organizacijski sistem vodenja in poveljevanja gasilskih enot pri izvajanju ukrepov gašenja in reševanja.

**28. Na kaj moramo biti gasilci pozorni pred začetkom gašenja?**

Prepričati se moramo, kje je žarišče ali kraj požara in ali so ogroženi ljudje, kaj gori in koliko gorljivih snovi je že požar zajel, ali bomo zmogli reševati in zaustaviti požar s prisotno tehniko in sredstvi, ali lahko vremenske razmere otežijo gašenje.

**29. Kako vstopamo v zadimljen prostor?**

V zadimljen prostor vstopamo v dvojicah, opremljeni z IDA in cevjo z vodo, vrata odpiramo počasi in čepe, pred odpiranjem s hrbtno stranjo dlani preverimo temperaturo vrat in skušamo oceniti stanje požara v prostoru.

**30. Kateri so nameni prezračevanja zadimljenih prostorov?**

Da iz prostora izhajajo dim in plini, da zmanjšamo notranje temperature, da se izboljša vidljivost.

**31. Kako gasimo dimniški požar?**

Gašenje saj v dimnikih izvajamo s suhimi sredstvi za gašenje, to je gasilnim suhim prahom ali ogljikovim dioksidom. Gasilno sredstvo usmerimo navzgor skozi dimniška vratca, ki so pod tistimi, kjer je požar nastal.

**32. Zakaj dimniškega požara ne smemo gasiti z vodo?**

Ker se voda ob razbeljenih dimniških stenah upari in poveča svojo prostornino, zaradi česar bi dimnik lahko popokal ali celo eksplodiral.

**33. Naštej glavne lastnosti dobrega gasilnega sredstva?**

Enostavna uporaba, velik gasilni učinek pri majhni uporabljeni količini, varno mora biti za gasilce in okolje, pri gašenju ne sme povzročati škode, delovati mora na čim več gorljivih snovi, biti mora čim cenejše.

**34. Napiši čim več lastnosti vode kot gasilnega sredstva?**

Voda je najpogostejše gasilno sredstvo, na razpolago v večjih količinah, je najcenejše, lahko jo pretakamo po ceveh in jo v posodah prevažamo na večje razdalje, ima hladilni in tudi dušilni učinek, ne ogroža človekovega zdravja in okolja.

**35. S čim gasimo razliti bencin, ki se je vnel?**

Z gasilnimi sredstvi, ki učinkujejo dušilno: pena, prah, pepel, pesek, mivka, ipd.

**36. Katere so prednosti gašenja z zidnim hidrantom v primerjavi z gašenjem z gasilnikom na vodo?**

Gašenje poteka nepretrgoma z večjo količino vode.

**37. Kaj je gasilska vodna črpalka?**

Gasilske vodne črpalke so naprave za črpanje vode iz vodnih virov.

**38. Kako delimo vodne črpalke glede na delovni tlak?**

Delimo jih na nizekotlačne z delovnim tlakom do 3 barov, srednjetačne z delovnim tlakom 3 do 16 barov in visokotlačne z delovnim tlakom 20 in več barov.

**39. Naštej nekaj skupin, v katere razvrščamo gasilska vozila glede na njihove osnovne naloge?**

Razvrščamo jih na: poveljniško vozilo, vozilo za gašenje, gasilsko vozilo s cisterno, vozilo za gašenje s prahom, vozilo za gašenje s prahom in vodo, vozilo za gašenje in reševanje z višin, tehnično vozilo.

**40. Kako delimo gasilska vozila glede na skupno težo?**

Delimo jih na lahka vozila s težo od 2 do 7,5 tone, srednje težka vozila s težo od 7,5 tone do 14 ton in težka vozila s težo nad 14 ton.

**41. Kako označujemo vozila, ki vozijo nevarne snovi?**

Z oranžnimi opozorilnimi ploščami s črnim robom, z opozorilnimi listki.

**42. Kakšna mora biti gasilska zaščitna oprema?**

Standardizirana in tipizirana.

**43. Katere nevarnosti pretijo gasilcu pri gašenju in reševanju?**

Toplotno sevanje, radioaktivno sevanje, nevarnosti poškodb in zastrupitve z nevarnimi snovmi, padajoči predmeti, padci z višin, vlaga in mraz, ropot in vibracije, nevarnost udara električnega toka, udarci in vbodi z ostrim predmetom, nevarnosti okužb.

**44. Koliko gasilskih zvez je v Sloveniji?**

Okrog 120.

**45. Inšpektorat, ki nadzira področje varstva pred požarom se imenuje?**

Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

**46. Kako delimo gasilske enote glede na število članov v enoti?**

Gasilska skupina, zmanjšani oddelek, oddelek, gasilski vod, gasilska četa.

**47. Po čem se gasilci v uniformah naslavlajo in pozdravljajo?**

Po funkciji in činu.

**48. Ali smo gasilci vključeni v sistem zaščite in reševanja?**

Da.

**49. Kakšen je namen nudenja prve pomoči?**

Da poškodovanec ali bolnik lahko čim prej in v kar najboljšem stanju pride do strokovne medicinske pomoči oz. zdravljenja.

**50. Kako ukrepamo, ko imamo več poškodovancev?**

Najprej nudimo prvo pomoč tistim, katerih življenje je najbolj ogroženo.

**51. Kateri so aktivni ukrepi varstva pred požarom?**

Vsi tehnični in organizacijski ukrepi, ki so namenjeni za gašenje požara.

**52. Kako se imenuje program, s katerim določa država cilje, usmeritve in strategijo varstva pred požarom?**

Nacionalni program.

**53. Katero stražo opravljajo gasilci na prireditvah, na katerih obstaja nevarnost, da izbruhne požar ali pride do eksplozije?**

Požarno stražo.

**54. Kaj je gasilska straža?**

Izvajajo jo gasilci po končanem gašenju, dokler je še prisotna požarna nevarnost.

**55. Kakšna je osnovna ureditev gasilske enote?**

Dvovrstna ureditev.

**56. V katero ureditev se razvrstijo gasilci po povelju »zbor«?**

V dvovrstno ureditev.

**57. Kako se kažejo poškodbe pri prehodu električnega toka skozi telo?**

Kot opekline, ožganine, prenehanje delovanja določenih organov.

**58. Kateri snovi se mešata v mešalcu?**

Voda in penilo.

**59. Kaj pomeni karakteristika črpalke 8/8?**

Zmogljivost črpalke je 800 l/min pri 8 barih.

**60. Kaj pomeni oznaka vozila GVC 16/25?**

Gasilsko vozilo s cisterno s 2500 litri vode in pretokom 1600 l/min, posadka vozila je 1+5 oz. 1+6.

**61. Kaj pomeni oznaka vozila GVGP-1?**

Manjše gasilsko vozilo za gašenje gozdnih požarov.

**62. Katere so faze požara v objektu?**

Faza začetnega, rastočega, razvitega, pojemajočega požara.

**63. Kaj je prevajanje ali kondukcija?**

Prenos toplote skozi materiale.

**64. Za gašenje katerih požarov uporabljamo požarno metlo?**

Za gašenje travniških in talnih gozdnih požarov.

**65. Kaj je požarni zid?**

Stenska stavbna konstrukcija, ki deli objekt v dva ali več požarnih sektorjev.

**66. Kako pogasimo gorečo osebo?**

S pokrivanjem zadušimo ogenj.

**67. Koliko sesalnih cevi potrebujemo pri izvedbi vaje z motorno brizgalno?**

4

**68. V kakšnih primerih je uporabna metoda obkrožitve pri gašenju požarov v naravi?**

Metoda je uporabna predvsem pri manjših, počasi napredujočih požarih.

**69. Kako bi opisali nahrbtno brento?**

Je naprava za gašenje z vodo in se uporablja za gašenje požarov razreda A, predvsem gozdnih požarov. Posebej je primerna za gašenje manjših žarišč ter talnih in podtalnih požarov v naravnem okolju.

**70. Katere pojme uporabljamo za označevanje požarišč v naravnem okolju?**

Levi in desni bok, rep požara, smer širitve požara, čelo požara, smer vetra.

**71. Katere nevarnosti predstavljajo naslednji piktogrami?**



Plin pod tlakom



Eksplozivno



Oksidativno



Vnetljivo



Jedko



Zdravju škodljivo



Strupeno



Zelo zdravju škodljivo



Okolju nevarno

**72. V katerem programu vodja intervencije poroča o intervenciji?**

SPIN.

**73. Kakšne so formacije gasilskih enot, kako so sestavljene in kaj lahko posamezna formacija izvede?**

Skupina	2 – 4 gasilci	Izvede samostojen napad ali drugo nalogo v sklopu gašenja.
Zmanjšani oddelek	5 – 7 gasilcev	Izvede dve napadalni skupini iz GVC, GV ali

		hidranta.
Oddelek	9 – 10 gasilcev	Izvede tridelni napad – tri napadalne skupine. Gasi srednje velik požar.
Vod	2 – 4 oddelke	Poleg gasilskih oddelkov ima oddelek za reševanje. Gasi velik požar.
Četa	2 – 4 vodi	Gasi in rešuje ob katastrofalnih požarih.
Brigada	2 – 4 čete	Gasi ter rešuje ob katastrofalnih požarih in drugih elementarnih nesrečah.

**74. Kaj je makrolokacija in kaj mikrolokacija objekta v požarnem načrtu?**

- Makrolokacija: je prikaz objekta (objektov) za katerega je delan požarni načrt v odnosu na širši prostor in ogroženost objekta od okolice (in obratno) v primeru požara.
- Mikrolokacija: je situacija obravnavanega objekta (objektov) v požarnem načrtu. Vsebina nam predstavi objekt glede na gradbene značilnosti, namen prostorov, vrste požarnih in drugih nevarnosti, naprav in inštalacij, ki vplivajo na razvoj požara in hitrost ter uspešnost intervencije.

**75. Kdo sestavlja poveljstvo v PGD I. kategorije?**

Poveljnik, namestnik poveljnika, vodje oddelkov in orodjar.

**76. Kdo sestavlja poveljstvo v PGD višjih kategorij?**

Poveljnik, namestnik poveljnika, eden ali dva podpoveljnika, pomočniki poveljnika in glavni strojnik.

**77. Kaj je Prostovoljno gasilsko društvo?**

Prostovoljno gasilsko društvo je humanitarna organizacija, v kateri fizične osebe prostovoljno delujejo in opravljajo naloge na področju gasilstva, varstva pred požarom in drugimi nesrečami ter opravljajo druge dejavnosti, ki so pomembne za razvoj in delovanje gasilstva.

**78. Kaj urejajo Pravila gasilske službe prostovoljnih gasilcev?**

Pravila gasilske službe prostovoljnih gasilcev (PGSPG) podrobneje urejajo posamezna vprašanja delovanja prostovoljnih gasilcev, ki se nanašajo na članstvo v prostovoljni gasilski enoti, operativno vodenje prostovoljnih gasilskih organizacij, pravice in dolžnosti operativnih gasilcev, usposabljanje prostovoljnih gasilcev, uporabo gasilskih oznak, činov in položajnih funkcij pri predstavljanju gasilske organizacije ter opravljanju gasilskih nalog, gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter gasilska tekmovanja prostovoljnih gasilcev.

**79. Kaj je cilj požarne preventive?**

Cilj požarne preventive je varovanje ljudi, živali, premoženja in okolja.

**80. Kateri so organi GZS?**

Organi GZS so: Kongres, Plenum, Upravni odbor, Poveljstvo, Nadzorni odbor, Arbitražna.

**81. Kakšne so pravice in dolžnosti Pomočnik poveljnika za naprave za zaščito dihal v PGD?**

Pomočnik poveljnika za naprave za zaščito dihal v PGD:

- skrbi za vzdrževanje, kontrolo in hranjenje zaščitnih dihalnih naprav in aparatov;
- opravlja dopolnilno usposabljanje in vaje z gasilci – nosilci izolirnih dihalnih aparatov;
- vodi evidenco gasilcev, usposobljenih za delo z izolirnimi dihalnimi aparati ter evidenco zaščitnih dihalnih aparatov in naprav;
- nadzira roke pregledov zaščitnih dihalnih aparatov in skrbi za njihovo redno servisiranje.

## **82. Katere vrste gasilskih tekmovanj poznamo?**

Tekmovanja so: društvena, meddruštvena, občinska, tekmovanja GZ, regijska, državna, mednarodna, pokalno tekmovanje GZS in tekmovanja v počastitev dogodkov ali spomina na osebe, ki imajo izjemne zasluge za razvoj in napredek gasilstva.

## **83. Kaj so najpogostejši vzroki za nastanek požara?**

Vzroki za nastanek požarov so splet določenih okoliščin in dejstev, nujno prisotno dejstvo pa je tudi prisotnost vira vžiga v določeni energijski obliki.

Najpogostejši vzroki za nastanek požara:

- človeška nepazljivost, malomarnost ali namerni požigi (npr. zaradi bolezni, materialne koristi, zakrivanja sledi ...);
- vroča dela na neustreznih mestih brez požarne straže (npr. uporaba odprtega plamena, varjenje, brušenje ...) – zelo pogost vzrok požara v industriji;
- naravni pojavi (npr. strela, potres, veter, vulkan ...);
- električna energija (npr. neustrezna uporaba naprav, kratek stik, preobremenitve, dotrajanost el. napeljave, razelektritev nakopičene statične elektrine ...);
- gradbene pomanjkljivosti (npr. dotrajanost posameznih delov zgradbe ali naprave, neustrezno vzdrževanje strojev in naprav, nenamenska uporaba objektov ...).

## **84. Za kaj so namenjeni zunanji hidranti?**

Zunanji hidranti so v osnovi namenjeni dobavi vode v gasilska vozila ali motorne brizgalne. Neposredno gašenje za gasilce ne pride v poštev, je pa možno ob ustreznem tlaku in potrebni opremi, ki je redkokje nameščena (in vzdrževana) v posebnih omaricah, možno gasiti, ohlajevati negorečo stavbo ali druge predmete. Delimo jih v nadtalne ter podzemne. Vezani so na vodooskrbni sistem.

## **85. Kaj je povelje in kaj mora vsebovati?**

Povelje je kratka, nedvoumno, pravočasno in ustno izražena zahteva za izvršitev določene gasilske naloge ali opravila, ki ga je treba opraviti kot sestavni del operativne gasilske naloge.

Povelje mora obsegati:

- navedbo, komu je namenjeno (formaciji, posamezniku);
- navedbo naloge, potrebne gasilske reševalne opreme in gasilnih sredstev;
- določitev roka ali časa za izvedbo povelja;
- varnostna opozorila;
- po potrebi tudi določitev načina izvedbe naloge, načina uporabe sredstev ali gasilske reševalne opreme, logistične oskrbe ter zamenjave moštva, počitka moštva ter drugih vprašanj.

## **86. Kaj je to aktivna požarna zaščita?**

Aktivna požarna zaščita (APZ) je zaščita, ki v določeni meri deluje samodejno, torej gre za naprave, ki v primeru požara delujejo samodejno in to aktivno (javljanje požara, gašenje požara, odvod dima in toplote).

## **87. Kaj je požarni načrt?**

Požarni načrt je grafični prikaz ureditve in delov zgradbe z označenimi nevarnostmi ter napravami in sredstvi za preventivno in aktivno požarno zaščito. Namenjen je gasilcem in reševalcem. Izdelati ga morajo lastniki oz. uporabniki požarno bolj ogroženih objektov.